

Sygn. akt VIII U 196/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Barbara Urmańska

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy **K. W. (1)**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 28 grudnia 2012 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje K. W. (1) prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach poczynając od dnia 23 marca 2012 roku.

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 grudnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. odmówił K. W. (1) prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. udowodnienie jedynie 9 lat , 9 miesięcy i 19 dni w warunkach szczególnych w miejsce wymaganych 15 lat.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od 7 września 1975 r. do 11 lutego 1989 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. wobec nie przedłożenia wymaganego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez zakład pracy.

Zdaniem pozwanego brak jest podstaw do zaliczenia w/w okresu do pracy w szczególnych warunkach na podstawie zaświadczenia z dnia 8 stycznia 2010 r. wystawionego przez archiwum, które nie jest uprawnione do wystawiania tego rodzaju dokumentów . Ponadto w zaświadczeniu tym powołano się na wykaz A działu VIII poz. I pkt 3 przepisów resortowych tj. załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych. W wykazie działu VIII wymieniono transport i łączność pod. poz. I wymieniono ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie, a w pkt 3 wymieniono

stanowisko operatora maszyn i urządzeń, co nie jest zgodne ze stanowiskiem na jakim pracował wnioskodawca tj. mechanika maszyn budowlanych zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 30 listopada 1989 r.

W dniu 04 stycznia 2013 r. ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji i wniósł o jej zmianę i zaliczenie zakwestionowanego przez ZUS okresu pracy do stażu pracy w szczególnych warunkach i przyznanie prawa do emerytury. Wskazał, że w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace mechanika ciężkich maszyn budowlanych .

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony K. W. (1), urodzony (...), w dniu 23 lutego 2012 r. złożył do ZUS wnioski o emeryturę (niesporne, ponadto wniosek – k. 1-2 plik III akt ubezpieczeniowych).

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 27 lat, 5 miesięcy i 27 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 9 lat 9 dni i 19 dni okresów pracy w warunkach szczególnych zamiast 15 lat. Nadto, ubezpieczony nie jest członkiem OFE, nie pozostaje w stosunku pracy, ukończył 60 lat, na dzień 01 stycznia 1999 r. osiągnął wymagany okres składkowy i nieskładkowy-25 lat dla mężczyzn.

Z uwagi na powyższe, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach (vide: karta przebiegu zatrudnienia – k. 40 plik III akt ubez., decyzja z dnia 28.12.2012 r. – k. 45 akt ubez., odwołanie– k. 3 akt sprawy).

K. W. (2) był zatrudniony od dnia 02 września 1975 r. do 11 lutego 1989 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. na stanowisku „montera maszyn i urządzeń przemysłowych” (do 01 marca 1984 r.) oraz „mechanika maszyn” (do 11 lutego 1989 r.). W powyższym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace mechanika ciężkich maszyn budowlanych . Ubezpieczony w w/wym. okresie naprawiał ciężki sprzęt budowlany, tj.: koparki, ładowarki, dźwigi, betoniarki. Pracował w warsztacie naprawczym, w kanałach remontowych, a przy dużych sprzętach budowlanych, które nie mieściły się w warsztacie, naprawa odbywała się poza nim, na dworze, bez względu na porę roku (dowód: dokumenty w aktach osobowych, w tym świadectwo pracy z dnia 31.01.89 r., umowa o pracę z dn. 02.09.1975 r., opinia z dn. 12.12.1988 r., angaż z dn. 30.09.1988 r., z dn.29.02.1988, –k. 35 akt sprawy, zeznania ubezpieczonego –k. 22, akt sprawy oraz świadków J. W. i – k. 23 , 24 akt sprawy, świadectwo pracy w szczególnych warunkach J. W.-k.26).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został bezspornie potwierdzony w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, w szczególności w oparciu o przedłożone dokumenty w aktach osobowych.. Sąd oparł się ponadto na zeznaniach świadków oraz samego ubezpieczonego. Dokonując analizy i oceny zeznań bezpośrednio w toku rozprawy Sąd orzekający uznał je za w pełni wiarygodne. Zeznania te są wyczerpujące, wzajemnie się uzupełniają i korelują z dokumentami osobowymi skarżącego.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozważenia czy przedstawione dowody są wystarczające dla uznania, iż praca wykonywana przez skarżącego w spornym okresie była pracą w szczególnych warunkach.

Poza sporem pozostawało natomiast, że wnioskodawca spełnia pozostałe kryteria prawa do świadczenia, tj. ukończył 60 lat, legitymuje się wymaganym okresem ogólnego stażu pracy, nie jest członkiem OFE oraz rozwiązał stosunek pracy z każdym pracodawcą.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Wskazać należy, że w wykazie A - prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego - stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w dziale XIV (Prace różne) pod pozycją nr 16 wymienione są prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Należy podkreślić, że prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał faktycznie prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem charakter i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem nazwy

stanowiska pracy określonej w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90). Zdarzyć się przecież może, iż pracodawca wystawił świadectwo pracy w szczególnych warunkach, pomimo iż pracownik takiej pracy nie wykonywał lub z powołaniem się na błędne oznaczenie wykazu, działu, pozycji w/wym. rozporządzenia.

Sąd zważył, że fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie odpowiadającej charakterem i zakresem pracy wskazanej w wykazie A , w dziale XIV pod poz. 16 załącznika do przywołanego wyżej Rozporządzenia został potwierdzony w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Niewątpliwie wynikał on z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych , a stanowiących podstawę ustaleń faktycznych w sprawie , których autentyczności i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd z urzędu nie znalazł podstaw do odebrania im przymiotu wiarygodności.

Sąd rozpoznając spór oparł się przede wszystkim na zeznaniach świadków - współpracowników ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia – którzy zgodnie zeznali, iż ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako mechanik maszyn budowlanych w kanałach remontowych oraz poza warsztatem , jeśli duży sprzęt nie wchodził na halę. Świadek J. W. , który otrzymał od pracodawcy świadectwo pracy w szczególnych warunkach zeznał, że ubezpieczony wykonywał taką samą pracę jak on.

Świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, byli zatrudnieni wraz z ubezpieczonym w tych samym okresie, na podobnych stanowiskach oraz w tym samym zakładzie pracy. Sąd również nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować ich wiarygodność. Treść zeznań znajduje również odzwierciedlenie w zgromadzonej dokumentacji, w szczególności świadectwie pracy ubezpieczonego i przedłożonych angażach, a nadto koresponduje z treścią zeznań samego ubezpieczonego.

W ocenie Sądu, niewątpliwie z materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony dokonywał remontów pojazdów w kanałach remontowych, a wyjątkowo poza nim - w przypadku dużego sprzętu budowlanego , który nie mieścił się w hali remontowej ze względu na znaczne gabaryty. Zdaniem Sądu powyższa okoliczność w żadnej mierze nie wpływa na ocenę pracy ubezpieczonego jako wykonywanej w szczególnych warunkach. Okoliczność ta była niezależna od ubezpieczonego, bowiem pracodawca nie zapewnił odpowiednich warunków technicznych do naprawy dużego sprzętu, co nie może obciążać ubezpieczonego. Wręcz przeciwnie wykonywanie remontów takiego sprzętu na zewnątrz warsztatu, niezależnie od pogody, tj.: w zimie , w deszczu niewątpliwie czyni tę pracę szkodliwą dla zdrowia oraz uciążliwą w znacznym stopniu, jak i wymagającą wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Odnosząc się do zarzutów pozwanego, że ubezpieczony był brygadzystą oraz okresowo szkoleniowcem dla młodych adeptów zawodu, co wyklucza uznanie, że pracował w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, należy zważyć, iż jak wynika z materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadków oraz samego ubezpieczonego, był on jedynie prowadzącym prace remontowe oraz czuwał nad bezpieczeństwem uczniów , jednakże wykonując stale i w pełnym wymiarze czasu prace mechanika sprzętu budowlanego. Szkolenie zawodowe miało charakter praktyczny, nie teoretyczny i odbywało się w warsztacie .

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy okres pracy od dnia 02 września 1975 r. do 11 lutego 1989 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zsumowanie powyższego okresu wykonywania pracy z udowodnionym w trakcie postępowania przed organem rentowym wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą. W

związku z tym, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, należało uznać, że ubezpieczony spełnił wszystkie wymogi do przyznania mu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji z przytoczonych względów i argumentów Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i cytowanych wyżej regulacji, w wyroku zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 23 marca 2012 r. , tj.: od dnia ukończenia 60 lat.

SSA w SO H. Witkowska-Zalewska